

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

РОЗПИС ТКАНИНИ

Методичні вказівки
до виконання практичних робіт
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Київ 2024

УДК 745.52

Р64

Укладачі: Л.І. Шевченко, доцент;
Ю.Д. Коломієць, доцент;
О.А. Кравчук, старш. викладач

Рецензент О.Д. Пилипчук, канд. техн. наук, доцент кафедри дизайну КНУБА

Відповідальний за випуск О.О. Сафронова, канд. техн. наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки, протокол №16 від 25 січня 2024 року.

В авторській редакції.

Розпис тканини : методичні вказівки до виконання практичних робіт / уклад.: Л.І. Шевченко та ін. – Київ : КНУБА, 2024. – 56 с.

Наведено інформацію про виникнення та розвиток мистецтва розпису тканини, інструменти, матеріали, технологічні особливості виконання техніки батіку.

Містить ілюстрації, а саме твори в техніці батик, виконані здобувачами кафедри образотворчого мистецтва і архітектурної графіки.

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

© КНУБА, 2024

Загальні положення

Розпис тканини – один із напрямів декоративно-ужиткового мистецтва, що вивчаються здобувачами спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Метою є освоєння здобувачами технік холодного і гарячого батику, засвоєння навичок використання батику в оформленні інтер'єру.

Опанування цих технік дає здобувачам можливість створювати високохудожні твори для довершення інтер'єру, над яким вони працюють. За допомогою розпису тканини можуть бути виготовлені і окремі елементи, предмети для оздоблення приміщень.

Таким чином, ця дисципліна органічно вписується у підготовку спеціалістів з образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва реставрації та дизайну інтер'єру.

Короткі теоретичні відомості

Одним із найважливіших матеріалів в оформленні інтер'єру є тканина. Вона дає змогу створити відчуття тепла і затишку, домогтися оригінальності, синтезувати єдиний інтер'єр з урахуванням потреб і смаків кожного члена родини. З давніх часів люди шукали засоби, за допомогою яких можна було б прикрасити тканину. Найдревніші з цих засобів – це фарбування і набійка. Вони були поширені серед багатьох народів світу. Найвищого розквіту мистецтво декорування тканини досягло на Сході. Одним із способів декорування тканини, що прийшли до нас зі сходу є батик.

Батик – це узагальнена назва різноманітних способів ручного розпису тканини. В основі всіх цих прийомів є принцип резервування, тобто покриття розчином, що не пропускає фарбу, тих місць тканини, які повинні лишитись не зафарбованими і утворити візерунок.

Батьківщиною батика вважається о. Ява в Індонезії. Виготовлення тканин, прикрашених технікою батику, відомо у багатьох країнах: Індії, Японії, Китаї, Індонезії. В Індії та Індонезії розпис використовується для оздоблення одягу. В Японії та Китаї – для оздоблення традиційного інтер'єру (ширм та картин). Саме в Китаї були знайдені найдавніші розписи (2000 років) – це двометрові шовкові полотнища, знайдені в місці поховання однієї знатної дами.

На острові Ява вживається слово «амбатик», що в перекладі означає «гравірувати», «малювати», «писати», а також «малювати гарячим воском». Жителі Яви використовували лише три кольори: білий, синій (індиго) і темно-коричневий (сого). Дотепер такий поділ кольорів вважається класичним для яванських батиків.

Взагалі Індонезія вважається батьківщиною класичного гарячого батика. Гарячий батик – дуже трудомісткий вид розпису. Розпис здійснюється за допомогою приладу «чантінга», який було розроблено у XVIII сторіччі. Це невелика посудина з міді чи латуні з одним або декількома носиками, яка прикріплена до дерев'яної ручки. Тканину з малюнком, нанесеним воском, на декілька годин занурюють у розчин фарбника. Під час фарбування тканину обережно перегортали, щоб восковий шар не розтріскався. Потім тканину висушували та знову наносили воском інший елемент малюнка. Фарбування проводилось від самого світлого до самого темного кольору. Цей процес повторювався стільки разів, скільки було кольорів у малюнку. Останнім зазвичай наносився чорний або темно-коричневий колір. Остання фаза – виведення воску з тканини. Для цього її занурювали в посудину з гарячою водою. З часом штампи з тонких металевих дротів значно прискорили процес. Такий штамп занурювали у розплавлений віск, потім накладали на полотно. Отримані контури малюнків заливали фарбою. Якщо раніше розпис одного відрізка тканини тривав від 1 – 2 тижнів до двох років, то за допомогою штампів можна було зробити за один день 20 таких відрізків.

На межі XIX – XX століть загальний інтерес до розпису на тканині отримав новий розвиток. Завдяки всесвітнім виставкам європейці відкривають для себе японське мистецтво. Привезені естампи, кераміка, різноманітні дрібнички породжують захоплення «японізмом». Ширми, абажури, гардини, панно, люстри в східному стилі – усі ці твори мистецтва наповнюють повсякдення життя людей, сприяють народженню нового стилю – модерн.

У наші дні, як і раніше, цінується ручний розпис. На зміну воску приходить гутта (резерв на основі каучуку і бензину), а спрощена техніка і поява акрилових фарб робить розпис на тканині доступним усім.

Ручний розпис шовкових і бавовняних тканин з'явився у нашій країні порівняно недавно: наприкінці 20-х – початку 30-х років XX століття.

Сучасні версії ручного розпису тканини спираються на традиційні напрями, підкріплені новими технологіями.

У гарячому батику замість бджолиного воску стали використовувати парафін і стеарин. Сітка з тріщин, що з'являється у процесі фарбування у техніці гарячого батику набула значення самостійного ефекту і стала невід'ємною частиною і символом цієї техніки. З винаходом клейкого матеріалу, названого резервом, одержала розвиток принципово нова техніки розпису – холодний батик.

Сучасні техніки розпису тканини дуже різноманітні. Батик увібрав у себе особливості і художні прийоми багатьох напрямів образотворчого мистецтва – акварелі, графіки, вітража, мозаїки. Значне спрощення прийомів розпису порівняно з традиційними древніми техніками та різноманіття спеціальних засобів дає змогу розписувати різні деталі одягу, предмети на шовку.

Ручний розпис шовкових, бавовняних, віскозних та синтетичних тканин здійснюється трьома основними способами. Два з них – холодний і гарячий батик – засновані на застосуванні резервуючих розчинів, які обмежують розтікання фарби по тканині. Використовуючи техніку холодного батику, резервуючу суміш наносять на тканину у вигляді замкнутого контуру, в межах якого спеціальними фарбами відповідно до ескізів розписується виріб. Використовуючи техніку гарячого батику, розігріту резервуючу суміш наносять на контур, нею також покривають окремі ділянки тканини для збереження їх від фарби. Завдяки тому, що контурні лінії тут не обов'язкові, можливе використання м'яких перебігів тонів у малюнку.

Третій спосіб – так званий вільний розпис. Він проводиться без застосування резервуючих сумішей. Малюнок наносять на тканину різними фарбами вільними мазками. Тут більше приділяють увагу індивідуальній творчості. Цей спосіб має дуже багато різноманітних прийомів, які будуть наведені нижче.

Для роботи з розпису тканини потрібні такі матеріали й інструменти: тканина; підрамник; фарби; резерв; скляні трубочки; спринцівка маленька; очищений (авіаційний) бензин; фен для висушування тканини; морська і кухонна сіль, цукор, мочевина, парафін, підбілювач – матеріали для створення фактур; м'які і пружні пензлики різного розміру: від найбільшого до найменшого; губка, палітра пластмасова з лункам або тарілка.

Тканина

Краще за все використовувати натуральний шовк. Фарби по шовку дуже гарно розтікаються, не тьмяніють, добре закріплюються, резерв легко лягає на тканину. Але натуральний шовк дуже дорогий і як замітник можна використовувати штучний шовк, віскозу, крєп, батист. Батист – тканина, що має досить товсті нитки переплетіння і резерв іноді погано проникає в тканину. На ній також неможливо виконати деякі художні ефекти, наприклад, фактуру солі. У будь-якому випадку нову тканину необхідно випрати у теплій воді з милом і виполоскати, щоб змити аперитив – фабричний розчин, яким просякнуто тканину. Інакше фарба не буде розтікатися по полотну.

Підрамник

Для перших вправ краще використовувати п'яльця, на які у вологому вигляді натягуємо відрізки тканини, приготованої для роботи.

А сама рама повинна бути виготовлена з рейок зі скосами в середину готової рами. Це необхідно для того, щоб фарба, яка буде нанесена на тканину не перебивалась на раму. Для натягування тканини потрібні будуть кнопки.

Фарби

Фарби, які використовуються для розпису тканини – акрилові, спеціально призначені для цієї роботи. Вони продаються у готовому вигляді – рідкі концентровані кольори у пляшечках або порошкові, що розводяться водою перед роботою. У продажу є кольорові контури, призначені для роботи на тканині.

Резерв

Резервуючу суміш для холодного батику також можна придбати у художніх салонах або ж виготовити власноруч за рецептом.

Скляні трубочки

Трубочки для холодного батику з резервуаром для резерву мають бути з маленьким і великим діаметром отвору для витікання резерву – залежно від задуманої композиції і відповідно до товщини контурної лінії.

Для тоненького діаметра резерв має бути більш рідким, для великого діаметру – більш густим.

Спринцівка маленька

Спринцівка маленька повинна бути з дуже тонким і м'яким кінчиком, який може входити в діаметр скляної трубки. Спринцівкою втягують резерв

у скляну трубку перед роботою. Нею ж втягують і видувають бензин, яким прополіскують трубку після роботи.

Очищений (авіаційний бензин)

Очищений (авіаційний бензин), те саме, що і бензин для запальничок. Саме ним прополіскують трубочку. Він також є складовою частиною резерву, який виготовляємо самі.

Фен для висушування тканини

Морська і кухонна сіль, цукор, мочевина, парафін, відбілювач – матеріали для створення фактур.

М'які і пружні пензлики різного розміру: від найбільшого до найменшого. Губка, палітра пластмасова з лунками або тарілка.

Починаємо роботу

Для перших вправ, щоб вивчити, як фарба лягає на тканину, як змінюється в під час висихання колір, як лягає на тканину резерв, можна використовувати звичайні п'яльця. На них тканина натягується у вологому вигляді.

На підготовану для роботи рамку тканина також натягується у мокрому вигляді. Спочатку натягуємо тканину по кромковій лінії. Закріплюємо по кутах рами кнопки, а потім кнопками закріплюємо тканину з інтервалом 2 – 3 см. Після цього натягується протилежна сторона, але треба слідкувати, щоб кнопки на протилежних сторонах не були на одній лінії. Вони повинні бути розташовані одна проти одної в шаховому порядку, інакше з'являться натяжки ниток тканини. Так само натягуються інші дві сторони рами.

Ескіз композиції для батіку виконується на відповідному за форматом аркуші паперу. Картон з чітким малюнком композиції закріплюємо під тканиною, натягнутою на рамі так, щоб малюнок просвічувався крізь тканину. Резерв наноситься на суху тканину відповідно до ескізу трубочкою, після чого він повинен висохнути приблизно 20–30 хв. Для того, щоб не утворювалась крапля із резерву на початку контурної лінії, загнутий кінчик трубочки підносимо до тканини повернутим догори, а тоді швидко перевертаємо її і починаємо малюнок. Так само необхідно швиденько повертати догори трубочку, коли треба закінчити лінію.

Спосіб резервування малюнку та кольору на тканині абсолютно відповідає резервуванню кольору у писанці. Тобто: в першу чергу трубочкою з резервом малюють ті деталі, які мають лишитися білими. Після

висихання резерву, він стає абсолютно непомітним. Але, коли змочити тканину водою, можемо знову бачити його малюнок. На мокрій тканині, як на акварельному папері можна створювати м'які переходи кольору «помокрому». Це мають бути світлі кольори композиції. Після їх висихання резервуються потрібні частини малюнку нового кольору і після висихання цього резерву закінчуються найтемніші деталі.

На відміну від писанки у розписі тканини може бути використано ще багато додаткових художніх і технічних засобів, які у сукупності дають можливість створити високохудожні твори.

Для того, щоб виконати плавні переходи із кольору в колір, як на акварельному папері, тканину, натягнуту на рамі, змочують водою за допомогою губки або широкого пензлика, після цього на мокрій тканині можна робити живописні розтяжки кольору. Але треба враховувати, що фарба після висихання світлішає і цей ефект залежить від тканини. Одна і та ж сама фарба на різних типах тканин може по-різному виглядати після висихання. Тому всю палітру фарб, що будуть використані, треба випробувати на тканині, призначеній для задуманої композиції. Для цього відрізається довга смужка тканини шириною 3 – 4 см більше за діаметр п'яльця, за допомогою яких виконуються пробні вправи для вивчення можливостей тканини.

Перша вправа

На вологу тканину, натягнуту на п'яльця, пензликом наносимо будь-які за вибором кольори. Виконуємо плавне перетікання кольору в колір по мокрому. Даємо тканині висохнути і натягуємо на п'яльця ділянку тканини поруч. Повторюємо такі самі кольорові поєднання і порівнюємо ще мокрі кольори з уже сухими на попередній вправі. Видно, наскільки кольори бліднуть після висихання. Особливо це помітно, коли працюєте на штучних тканинах. На натуральному шовку і на батисті фарби лишаються насиченими.

Ці пробні вправи потрібно робити кожен раз перед виконанням композиції для того, щоб розрахувати ступінь розведення фарб, за допомогою яких буде виконана робота.

Друга вправа

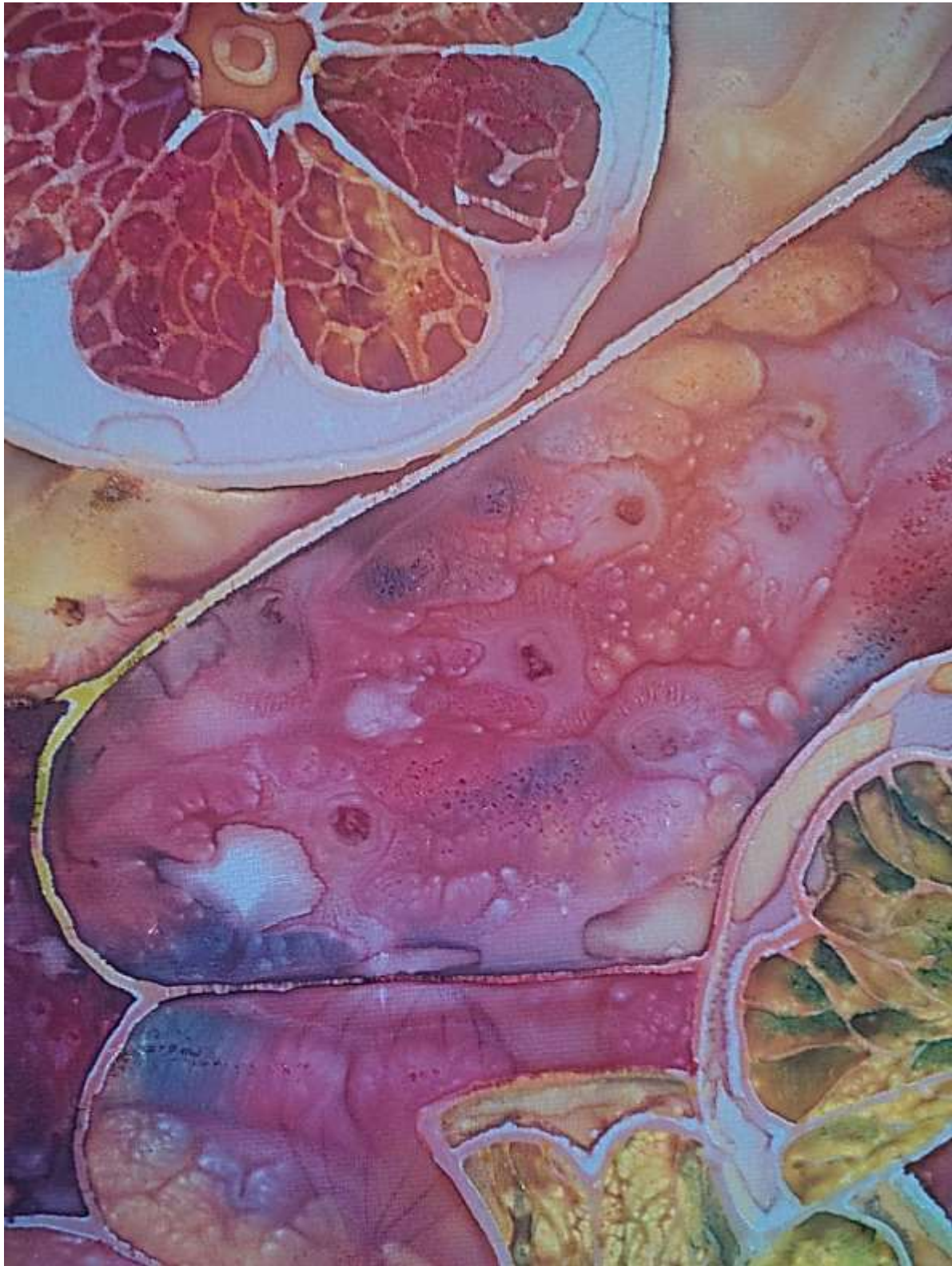
Фактура, що створюється за допомогою *солі*. На змочену тканину наносимо будь-які кольори і швиденько розкладаємо (поки ще мокра фарба) великі і маленькі кристали солі. Залишаємо їх, поки тканина не висохне.

Сіль має гігроскопічні властивості, і тому притягує до себе вологу (в цьому випадку воду із фарбою) і під кристалами солі утворюються концентровані кольорові плями, а навколо – знебарвлений ореол кожен раз непередбачуваної форми. Насиченість цієї фактури залежить від розміру кристалів солі, концентрації фарби, інтервалу між крупинками солі, а також від тканини, на якій ця вправа виконується (мал. 1).

a

Мал.1. (див. також с. 10)

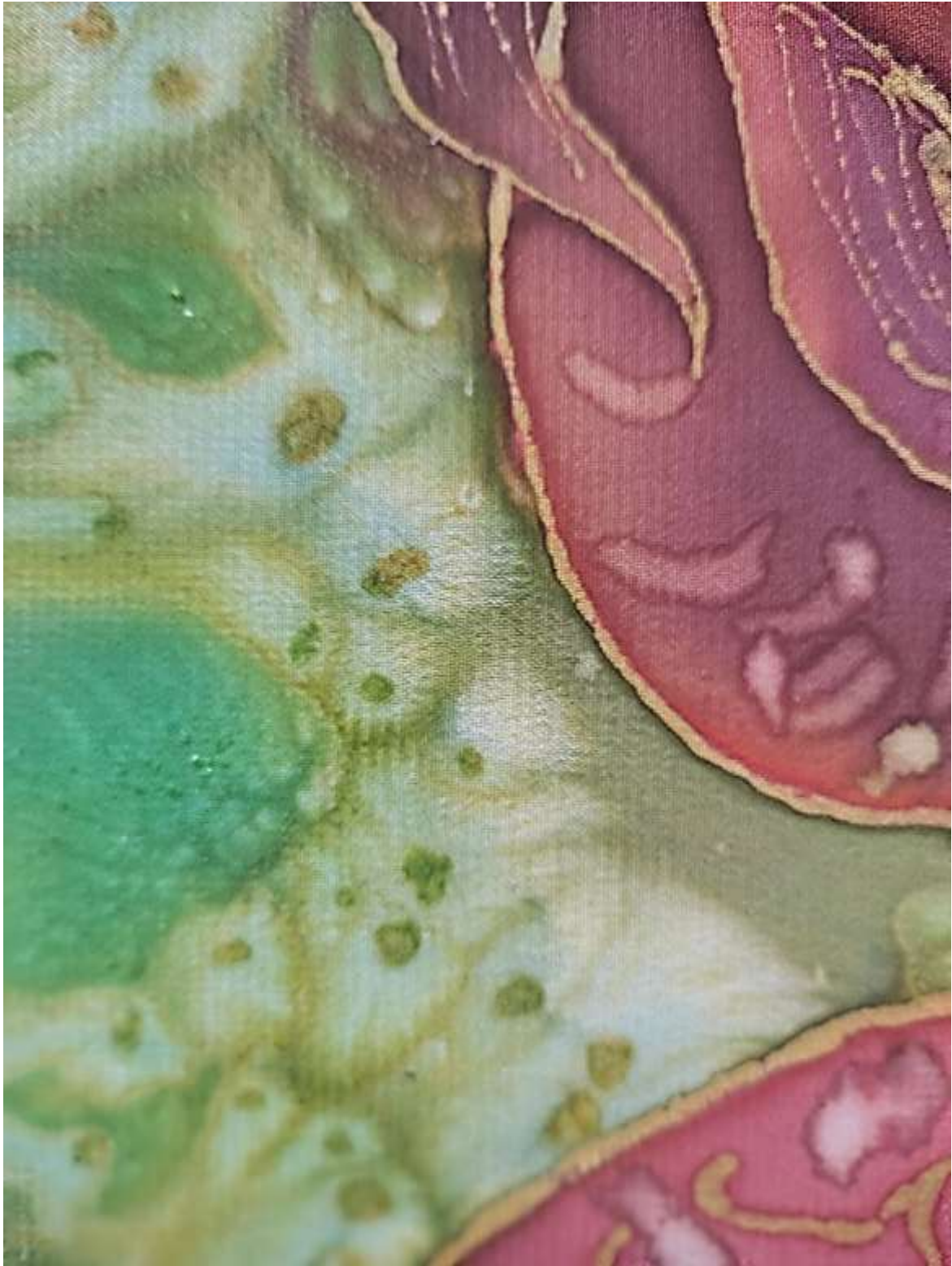
б

Мал. 1. Продовження (див. також с. 11)

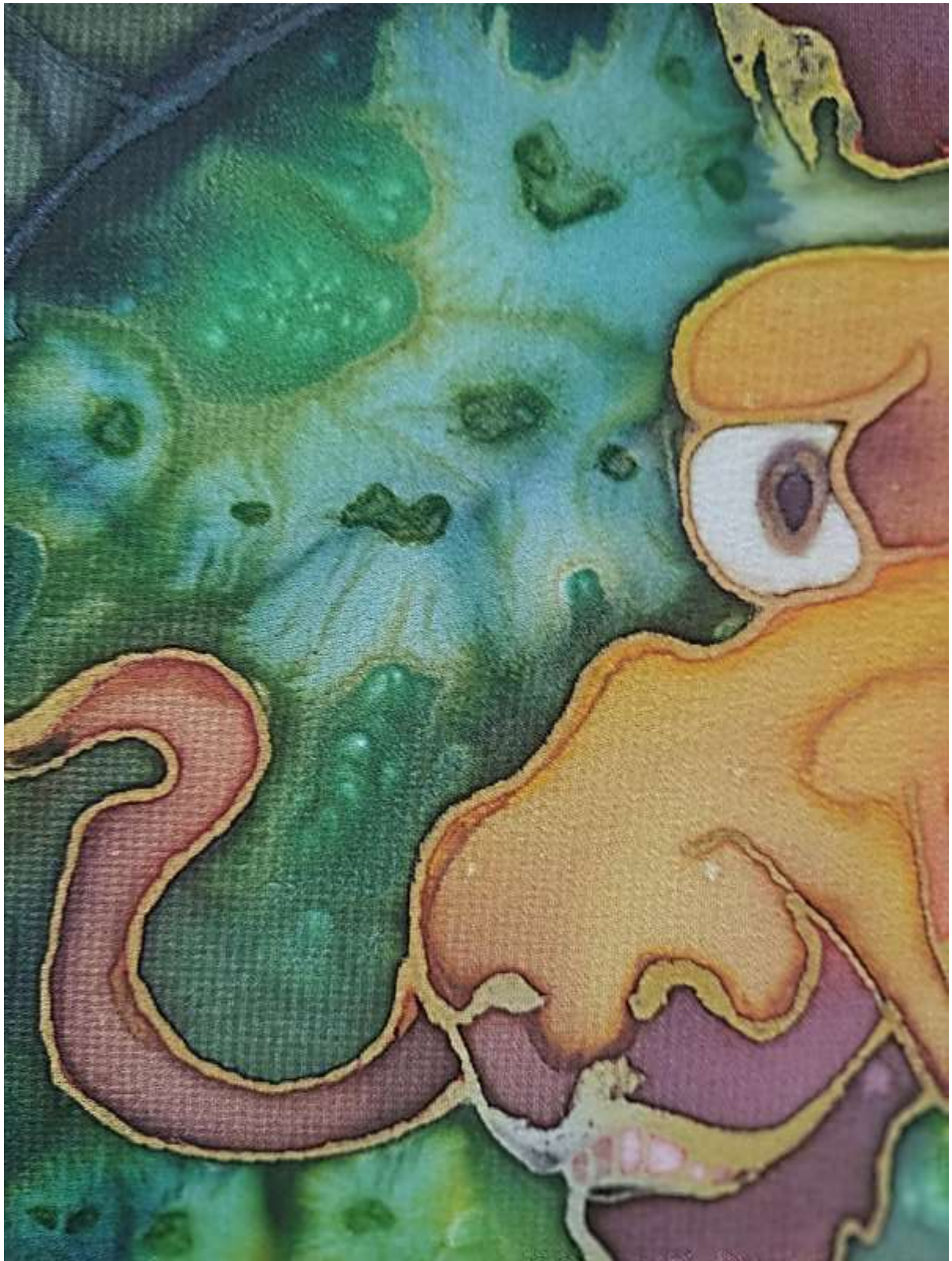
6

Мал. 1. Продовження (див. також с. 12)

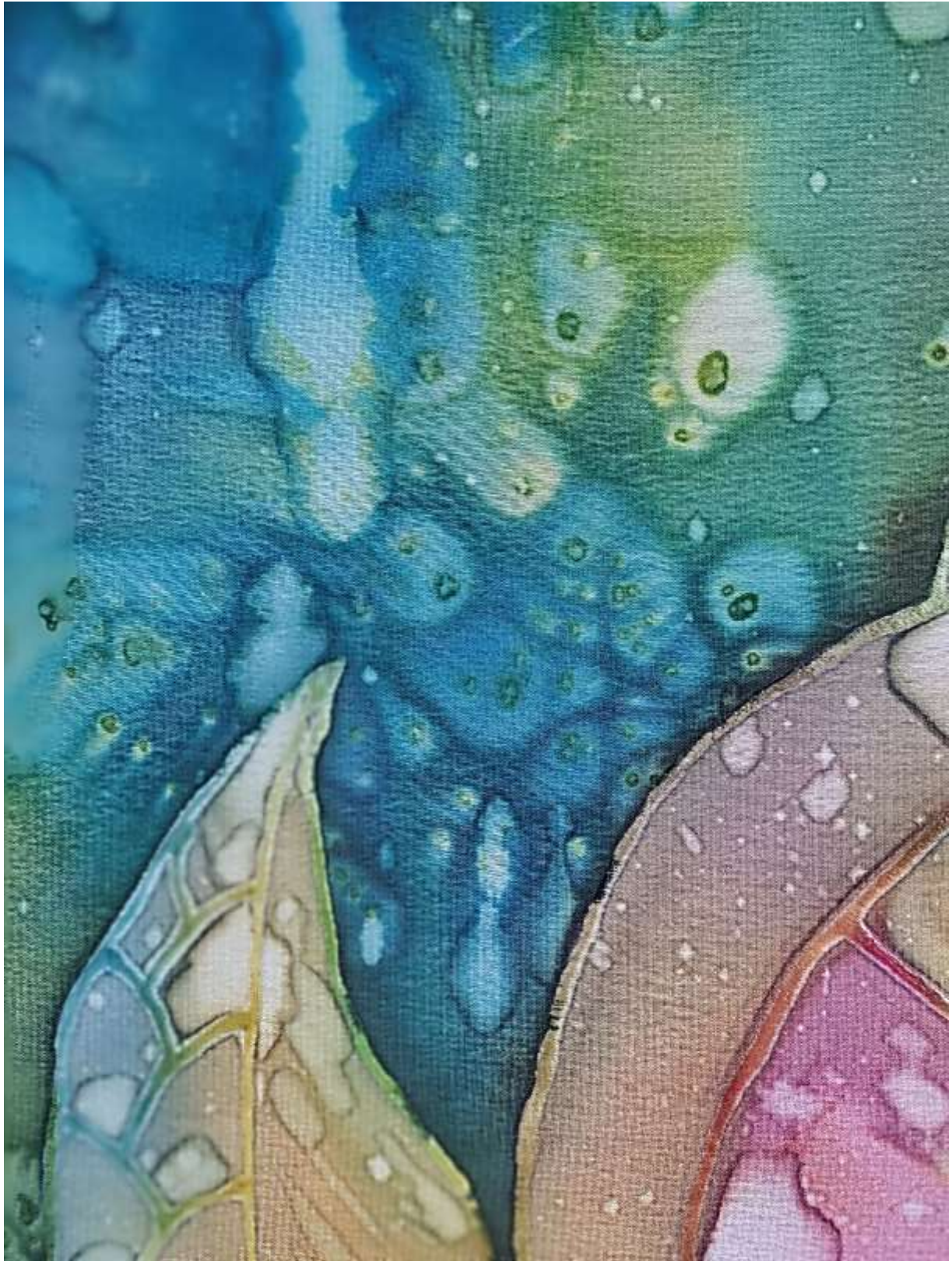
2

Мал. 1. Продовження (див. також с. 13)

д

Мал. 1. Продовження (див. також с. 14)

e

Мал. 1. Закінчення

Вправа третя

Протилежний ефект виникає, якщо так само намочену фарбою тканину посипати кристалами цукру. Цукор навпаки, знебарвлює під собою тканину. Цей ефект краще помітний на темному тлі. Важливо, щоб кристали цукру лежали не купкою, а поодинці, інакше ефекту не буде. Необхідно почекати, поки тканина висохне. На різних типах тканини отримаємо різний результат: це можуть бути білі крапочки, зірочки (мал. 2). Цей же ефект утворюють кристали мочевини (добриво для рослин).

a

Мал. 2. (див. також с. 16)

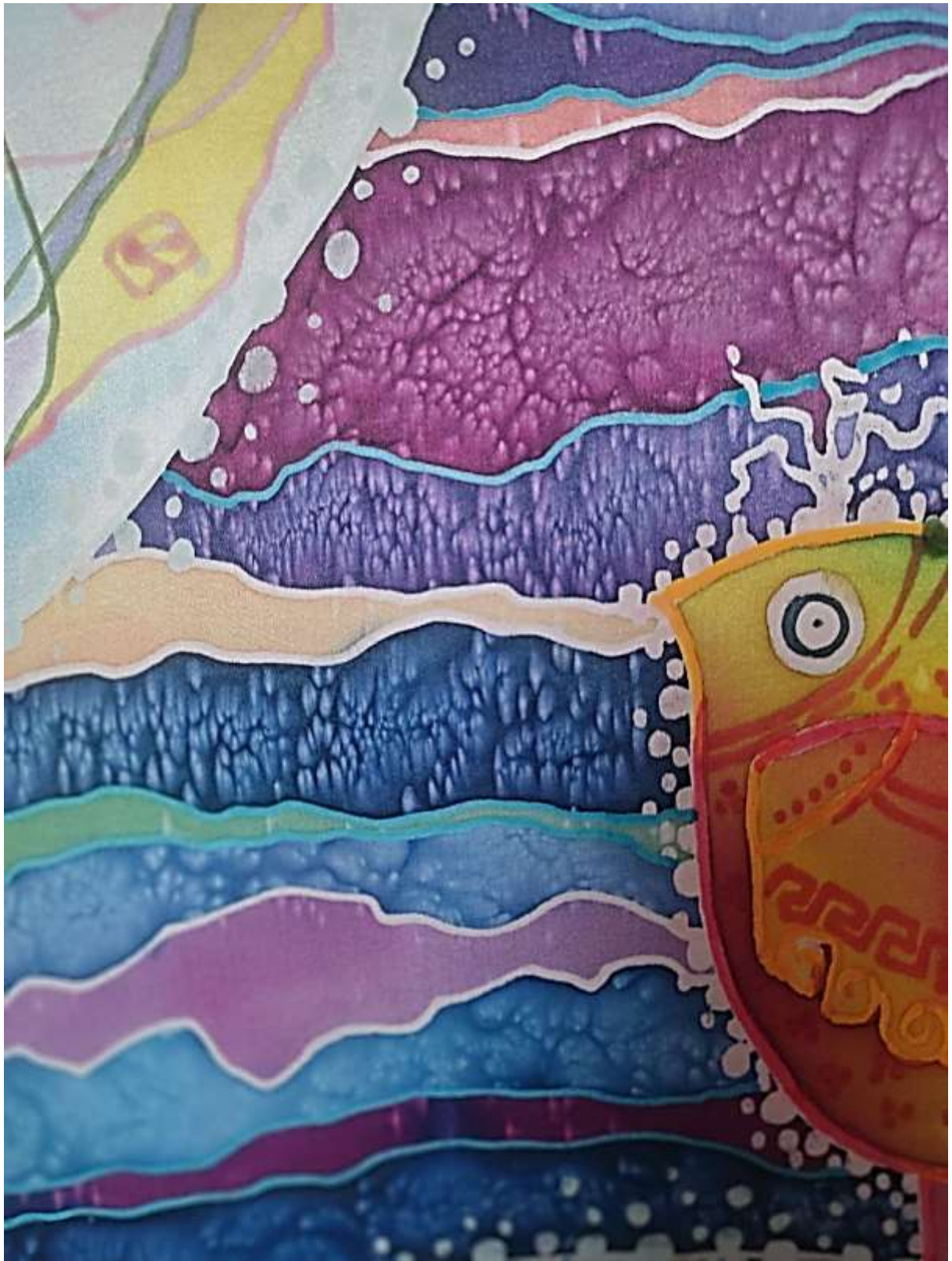
б

Мал. 2. Продовження (див стор. 17)

6

Мал. 2. Продовження (див. також с. 18)

2

Мал. 2. Продовження (див. також. с. 19)

д

Мал. 2. Закінчення

Вправа четверта

Вільний розпис. Малюємо пензликом по тканині, наприклад, якісь елементи пейзажу, дерева, кущі, квіти. Для того, щоб фарба не розпливалася, можна використовувати фен. За допомогою фену можна досягти насиченості тону шляхом поетапного висушування кожного шару фарби.

Ще один несподіваний ефект виникає, коли по розфарбованій і висушеній тканині малювати пружним пензликом просто водою або будь якою фарбою. Ці мазки ніби «розштовхують» попередній шар і утворюють цікаві «барби» (аналогічні прийоми з акварельного живопису) (мал. 3).

a

Мал. 3. Продовження (див. також с. 21)

б

Мал. 3. Продовження (див. також с. 22)

6

2

Мал. 3. Продовження (див. також с. 23)

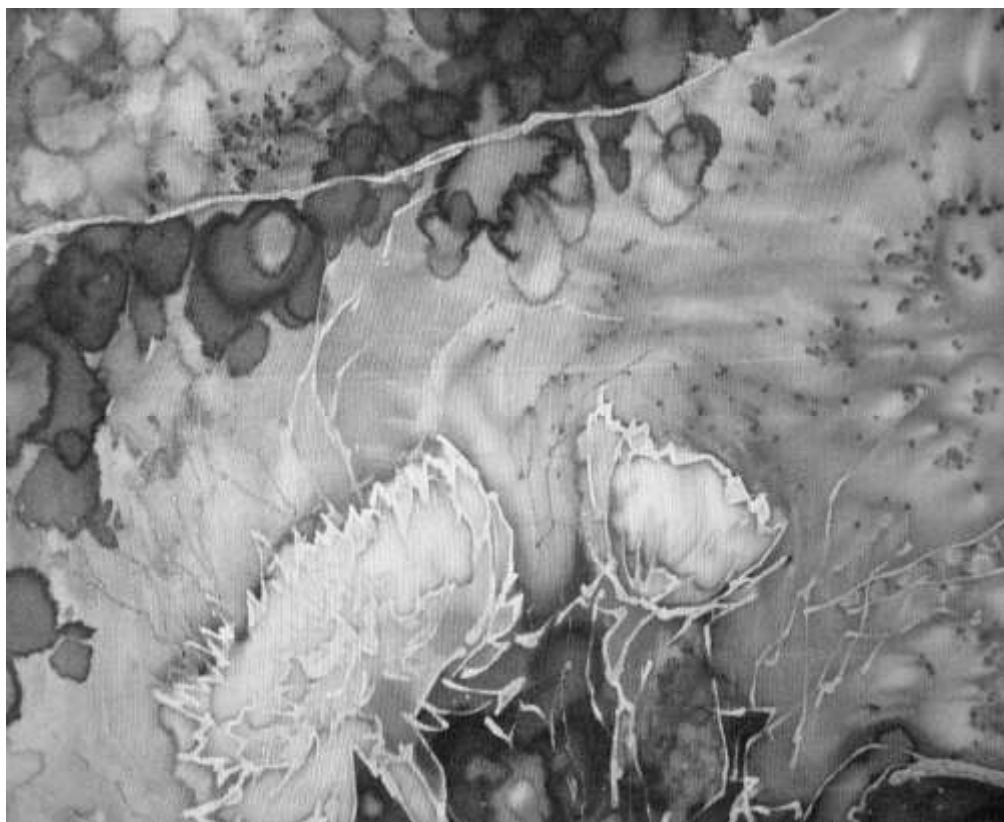

д

Мал. 3. Продовження (див. також с. 24)

e

ε

Мал. 3. Продовження (див. також с. 25)

26

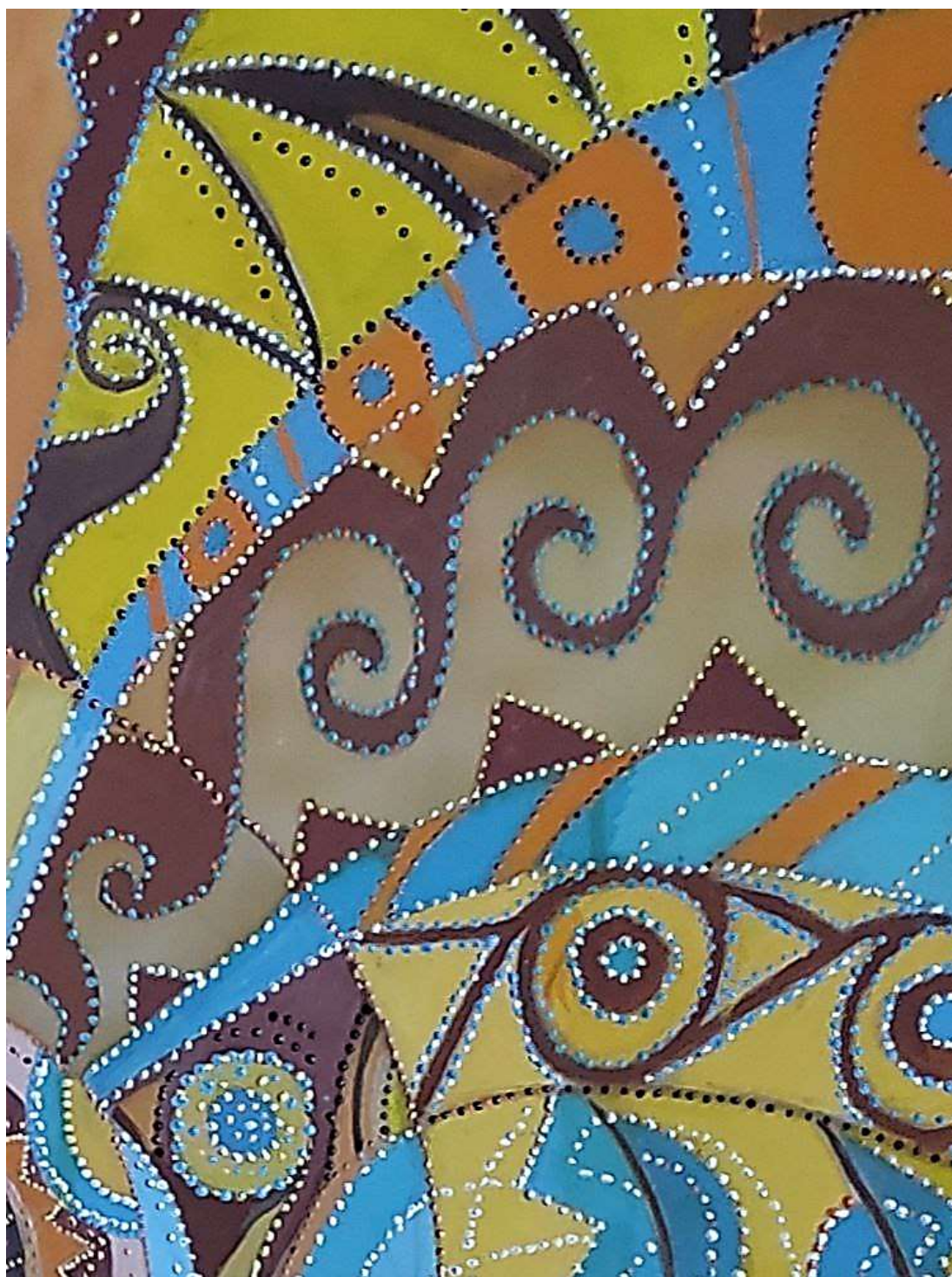
3

Мал. 3. Закінчення

25

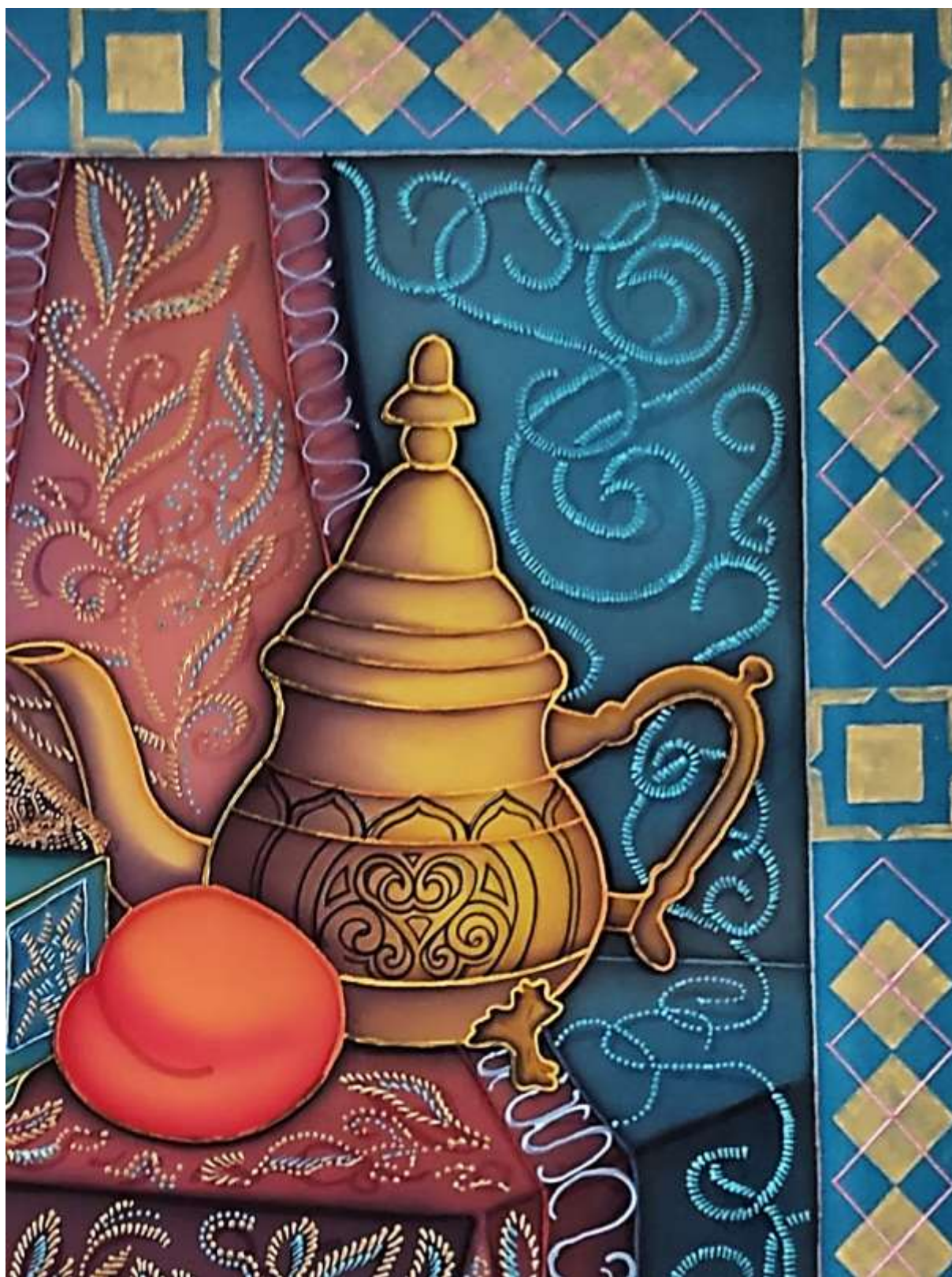
Поєднання усіх цих засобів дає змогу створювати цікаві живописні композиції.

Для досягнення деяких графічних і декоративних ефектів використовується кольоровий контур (мал. 4).

a

Мал. 4. Продовження (див. також с. 27)

б

Мал. 4. Продовження (див. також с. 28)

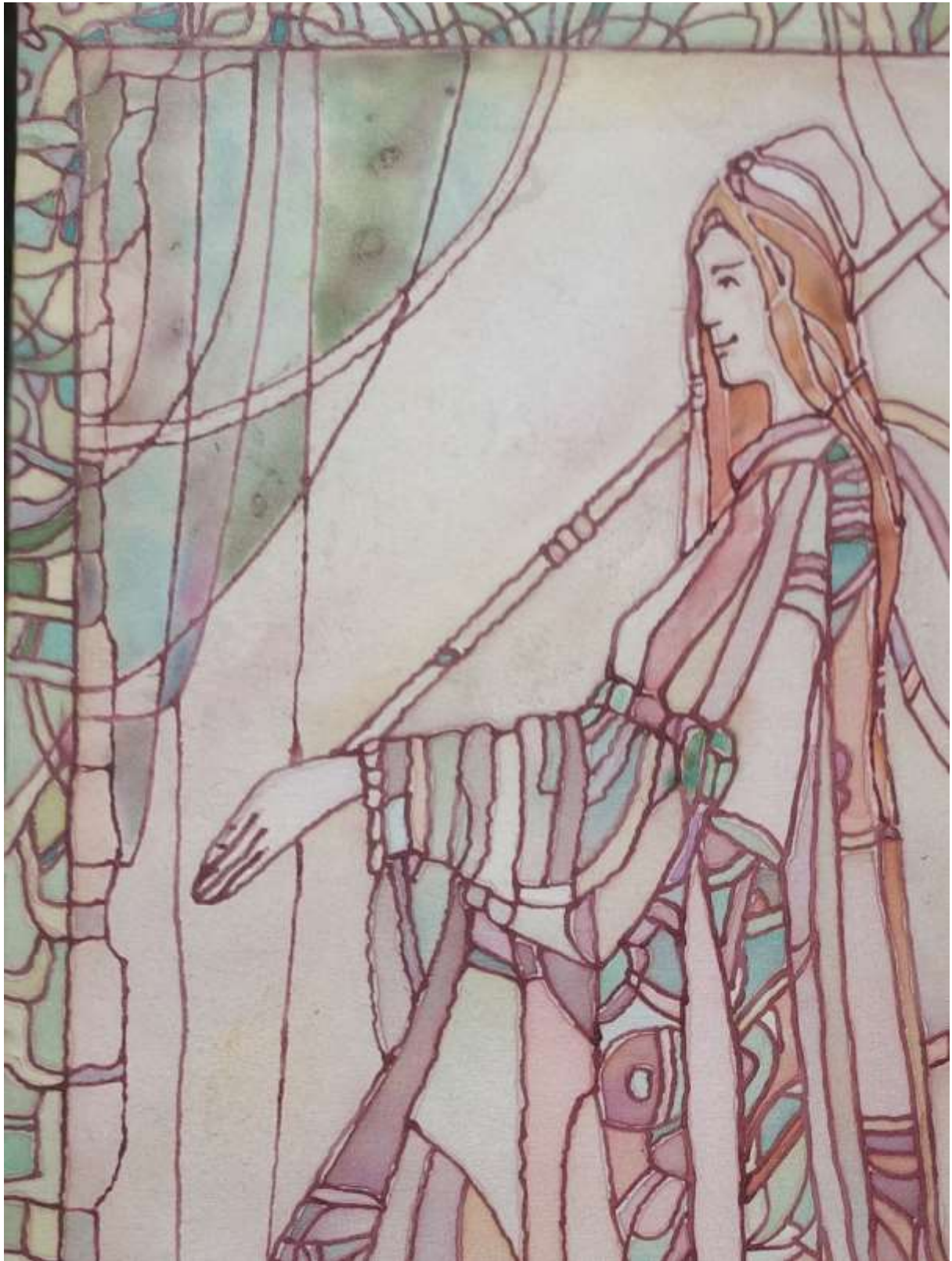
6

Мал. 4. Продовження (див. також с. 29)

2

Мал. 4. Продовження (див. також с. 30)

д

Мал. 4. Продовження (див. також с. 31)

e

Мал. 4. Закінчення

Його можна також виготовити власноруч. Для цього потрібна художня олійна фарба, очищений бензин і резервуюча суміш.

Олійну фарбу потрібного кольору вичавлюємо на звичайний газетний папір (2 – 3 см) і залишаємо на день. За кілька годин навколо фарби з'явиться жирна пляма – це олія, що виділяється з фарби. Мастихіном перекладаємо фарбу на чисту ділянку газети і знову залишаємо на кілька годин, щоб нова порція олії залишилась на папері. І так кілька разів перекладаємо фарбу, поки навколо неї майже не залишатиметься жирної плями. Після цього остаточно необхідно знежирити її за допомогою авіаційного бензину. Це робимо у маленький зручній для цієї роботи ємності (велика ложка, маленька чашка, іграшковий посуд тощо). Розводимо фарбу, додаючи поступово невеликими порціями бензин, перемішуємо мастихіном. Отримана фарба повинна бути за консистенцією як рідка сметана, кисіль. Після цього додаємо її у резервуючий розчин, розмішуємо до однорідності. Отриманий резерв зберігаємо у щільно закритих маленьких скляних пляшках. Власноруч зроблений резерв набагато дешевший за свої аналоги у магазині, до того ж можна створити будь-яку кольорову гаму і не залежати від асортименту магазину. До того ж цей кольоровий резерв можна використовувати для малюнку на одязі.

Резервуючу суміш можна виготовити власноруч. Для цього потрібно мати гумовий клей, звичайний білий парафін, очищений бензин: клей гумовий – 1 частина, парафін – 1 частина, бензин – 4-5 частин.

Процес виготовлення:

Маленьку скляну банку ставимо у мілку каструлю з невеликим рівнем води, кладемо до банки клей і парафін і нагріваємо каструлю. Перемішуємо парафін і клей. Коли парафін розтане і змішається з клеєм – **вимкнути вогонь!** І тільки після цього додавати бензин. Дуже важливо!!! Пари бензину можуть вибухнути в присутності відкритого вогню! Дотримуйтесь правил безпеки.

Отриманий резерв після охолодження повинен бути, як рідкий кисіль за консистенцією.

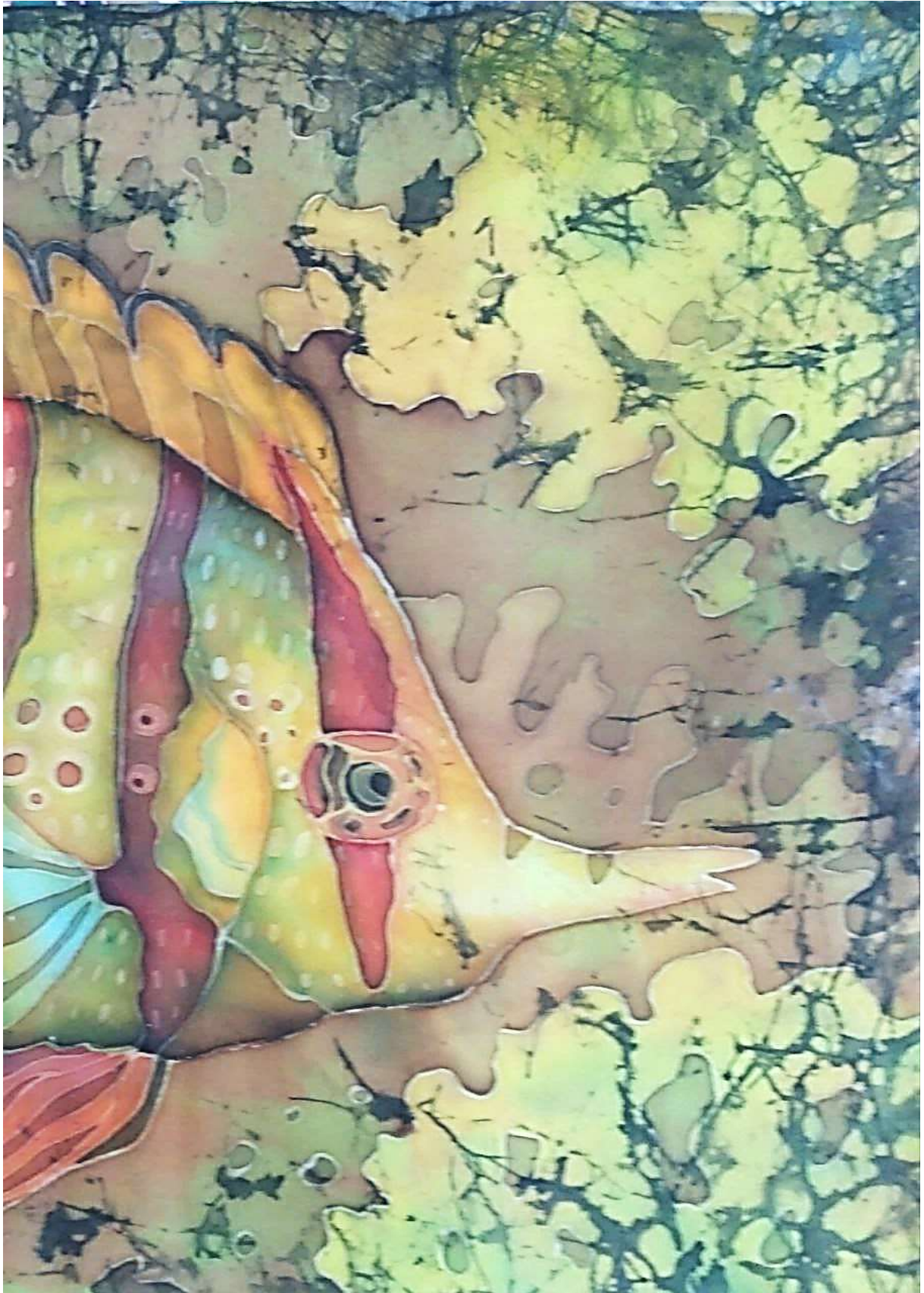
У батику ще один художній ефект створюється за допомогою «кракле». Первісне походження цього терміну – це тріщини, які утворюються на поверхні старих картин олійного живопису. У нашому випадку цей ефект створюється так.

Натягнуту тканину заливають рівномірним шаром розтопленого парафіну і дають йому охолонути. Зняти тканину з рами, покласти її в морозильну камеру на кілька хвилин. Парафін від низької температури стає твердим і крихким. Саме це і потрібно. Починаємо «ламати» тканину з парафіном, утворюючи потрібну за задумом сітку тріщин. Тріщини промиваємо спиртом за допомогою м'якого пензлика, таким чином знежирюючи їх. Після цього в тріщини м'яким пензликом втирається потрібного кольору фарба, або вони знебарвлюються підбілювачем чи розчином мочевины. Таким чином утворюється «темна ламанка» або «біла ламанка». Після цього тканину треба звільнити від парафіну. Для цього треба кілька газет в гарячу праску. Кладемо тканину з парафіном на кілька газет, зверху також накриваємо газетою і прасуємо. парафін розтає і перебивається на газети. Мінємо газети і знову прасуємо. Так робимо, поки на газетах не буде залишатися жирних слідів. Залишки парафіну знімаємо з тканини ваткою, змоченою бензином (мал. 5).

a

Мал. 5. (див. також с. 34)

б

Мал. 5. Продовження (див. також с. 35)

6

Мал. 5. Продовження (див. також с. 36)

2

Мал. 5. Продовження (див. також с. 37)

д

Мал. 5. (див. продовження стор. 38)

e

є

Мал. 5. (див. продовження стор. 39)

Ж

3

Мал. 5. (Продовження, див. стор. 40)

и

і

Мал. 5. (Продовження, див. стор. 41)

ї

к

Мал. 5. (Продовження, див. стор. 42)

л

Мал. 5. Закінчення

У цій техніці дуже активно використовується бензин, тому працювати треба у добре провітрюваних приміщеннях, використовуючи витяжки.

Із викладеної інформації видно, що техніка розпису тканини не така легка, як здається на перший погляд. Щоб її вивчити, треба проробити багато вправ, знати особливості кожного етапу роботи, розрахувати послідовність виконання, тому що деякі помилки в роботі неможливо виправити. Тому необхідно тримати у голові весь процес створення художньої роботи. Художник, що працює у цій техніці повинен бути дуже винахідливим, тому що іноді вчасно «врятовані» помилки у роботі перетворюються на художній задум.

Список рекомендованої літератури

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів : Світ, 1992. – 272 с.
2. Антонович Є.А. Захарчук-Чугей Р.В. Українське народне декоративно-прикладне мистецтво. – Київ : Знання, 2012. – 342 с.
3. Біляшівський Микола Українське народне мистецтво / Микола Біляшівський. – 2-ге вид. – Харків : Видавець Савчук О. О., 2022. – 168 с.
4. Відейко М.Ю. Шляхами трипільського світу. – Київ : Наш час, 2007. – 295 с.
5. Воривончик А. Художні промисли України: генеза, історична еволюція, сучасний стан та тенденції : монографія. – Київ : Вид-во Ліра-К, 2020. – 552 с.
6. Декоративне мистецтво України крізь віки : монографія. – Київ : НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, 2019. – 876 с.
7. Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини : колек. мон. / упор. і наук. ред. проф. Виткалов В. Г. – Рівне, 2010. 234 с.
8. Декоративне мистецтво України IX-XXI століть: стильові трансформації, художні інтерпретації, загально європейський контекст / голов. ред. Г. Скрипник. – Київ : НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського 2019. – 652 с.
9. Жоголь Л.Є. Тканини в інтер'єрі. – Київ : Будівельник, 1968. – 96 с.
10. Жоголь Л.Є. Декоративне мистецтво в інтер'єрі житла. – Київ : Будівельник, 1973. – 112 с.
11. Жук А.К. Сучасні українські художні тканини. – Київ : Наукова думка, 1985. – 120 с.
12. Жолтовський П., Мусієнко П. Українське декоративне мистецтво. – Київ : Товариство для поширення політичних і наукових знань Української РСР, 1963. – 27 с.
13. Історія декоративного мистецтва України : у 5 т. Т. 1 / гол. ред. Г. Скрипник. – Київ : Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України 2010. – 680 с.
14. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. Т. 2 : Мистецтво XVII-XVIII ст. / голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. – Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2007. – 334 с.

15. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. Т.3. / наук. ред. Т. Кара-Васильєва. – Київ : НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, 2009. – 516 с.

16. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. Т. 4 : Народне мистецтво та художні промисли ХХ ст. / голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. – Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2011. – 512 с.

17. Історія декоративного мистецтва України : у 5 т. Т. 5 / голов.ред. Г. Скрипник. – Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2016. – 546 с.

18. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». – Київ : Либідь, 2005. – 280 с.

19. Касьян Т.К. Батик: навчально-методичний посібник з вивчення курсу «Батик». /Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. – Режим доступу: eprints.edu.ua

20. Козлова, Л. Аналіз та характеристика властивостей тканин як одного з конструкційних елементів інтер'єрних виробів / Л. Козлова, А. Миколаєнко // Трудове навчання. - Шкільний світ. 2011. – № 4. – С. 7–9.

21. Манучарова Н.Д. Декоративно-прикладне мистецтво Української РСР. – Київ : Вид-во Академії архітектури Української РСР, 1952. – 176 с.

22. Народне мистецтво України. - Київ : Мистецтво, 1967. - 45 с.

23. Найден О.С. Орнамент українського народного розпису. Витоки, традиція, еволюція. – К. : Наукова думка, 1989. – 162 с.

24. Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва Редакційна колегія П. Жолтовський, Ю. Лашук, О. Чарновський. Відп. редактор Я. Запаско. – Львів : Вид-во Львівського університету, 1969. – 192 с.

25. Образотворення в українському мистецькому просторі: відсередньовіччя до сучасності : колективна монографія. – Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2021. – 506 с.

26. Печенюк Т.Г. Розпис тканини в Україні (20-ті – початок 90-тих років ХХ ст. Рукопис дис. ... наук. ступ. Канд. мистецтвознавства. – Львів : ЛАМ, 1996.

27. Печенюк Т.Г. «Шестидесятники» українського батику // Образотворче мистецтво. 1992. – №1.

28. Пономарьов А. Українська етнографія: курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Пономарьов. – Київ : Либідь, 1994. – 316 с.

29. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Т. А. Прокопович, О. М. Каленюк, Г. І. Вахрамєєва . – Луцьк : Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. – 91 с.

30. Сидорович С.Й. Художня тканина західних областей УРСР. – Київ : Наукова думка, 1979. – 156 с.

31. Сучасне українське декоративне мистецтво : збереження національної своєрідності в умовах глобалізації : монографія. – Київ : НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, 2019. – 240 с.

32. Тищенко О.Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIII ст.) : навч. посіб. для студ. вузів мистецтв та культури / О. Р. Тищенко. – Київ : Либідь, 1992. – 189 с.

33. Український батик. – Вінниця : ТОВ “Твори”, 2019. – 48 с.

34. Художні промисли України. – Київ : Мистецтво, 1979. – 256 с.

35. Чегусова З. Батик в громадському інтер'єрі // Образотворче мистецтво. 1992. – №6.

Додаткова література

1. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен. – Київ : Атлант ЮемСи, 2002. – 511 с.

**КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ
БАКАЛАВРІВ ВИКОНАНІ В
ТЕХНІЦІ БАТИК**

a

Триптих

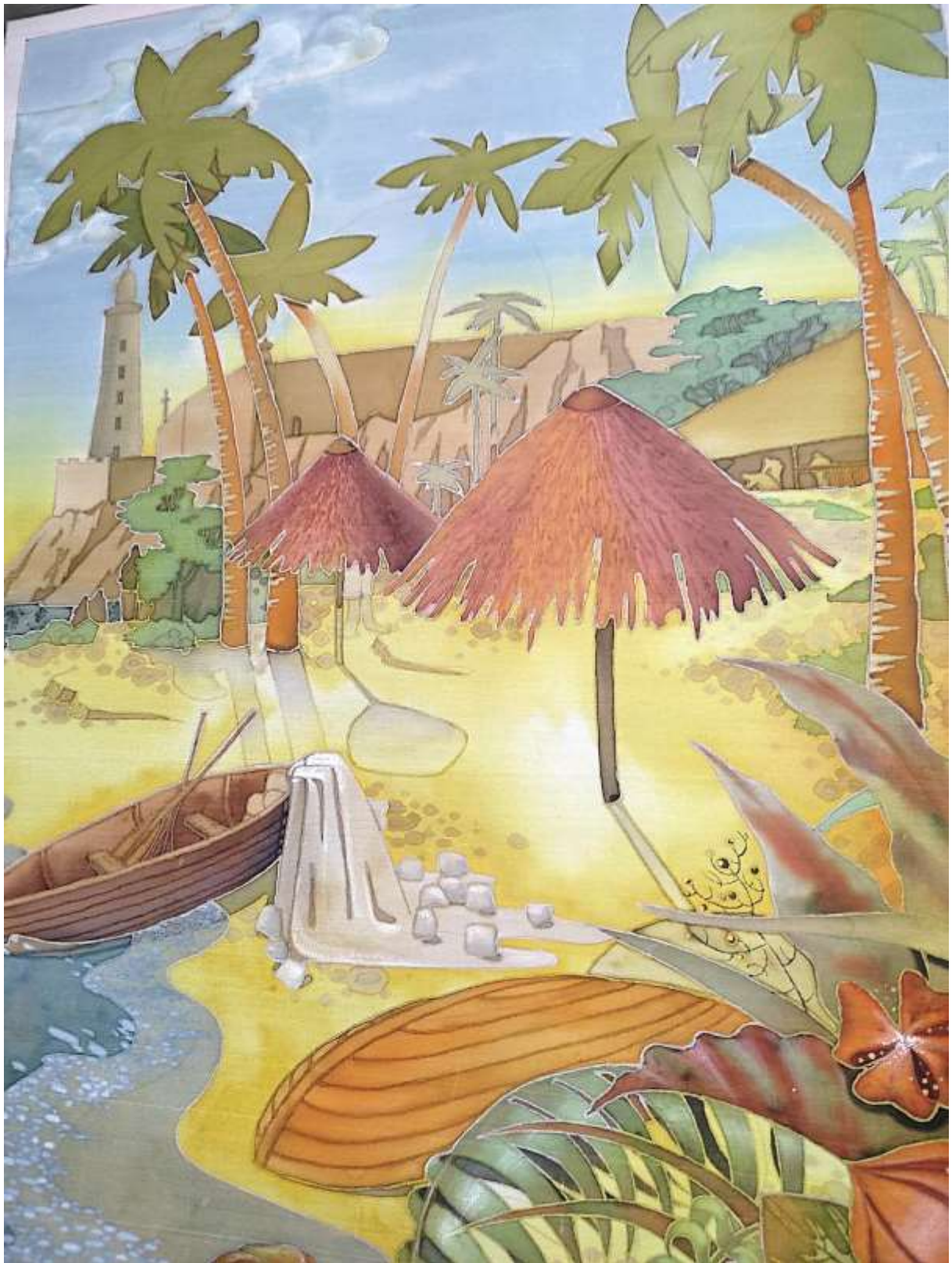

6

2

e

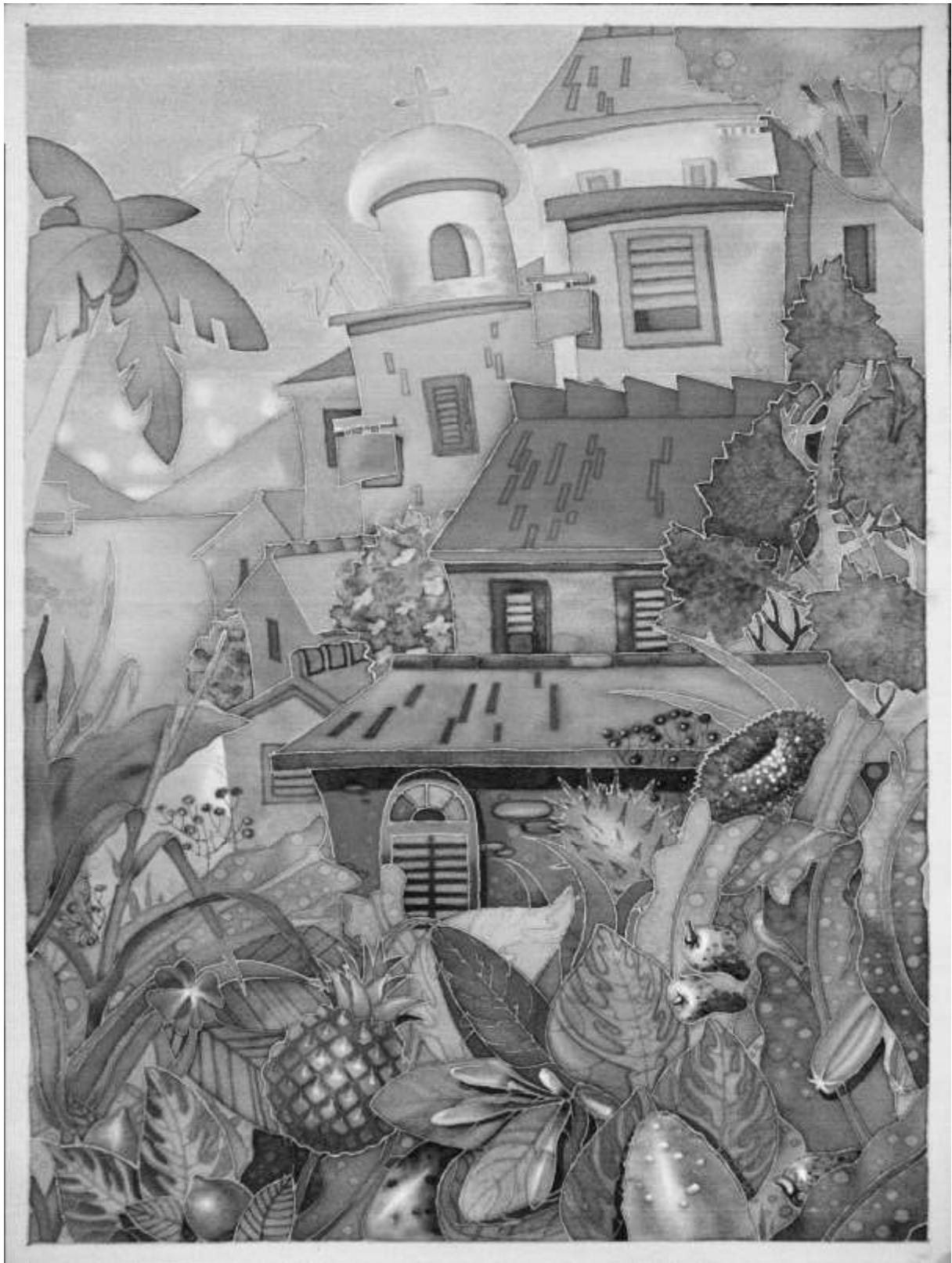

Є

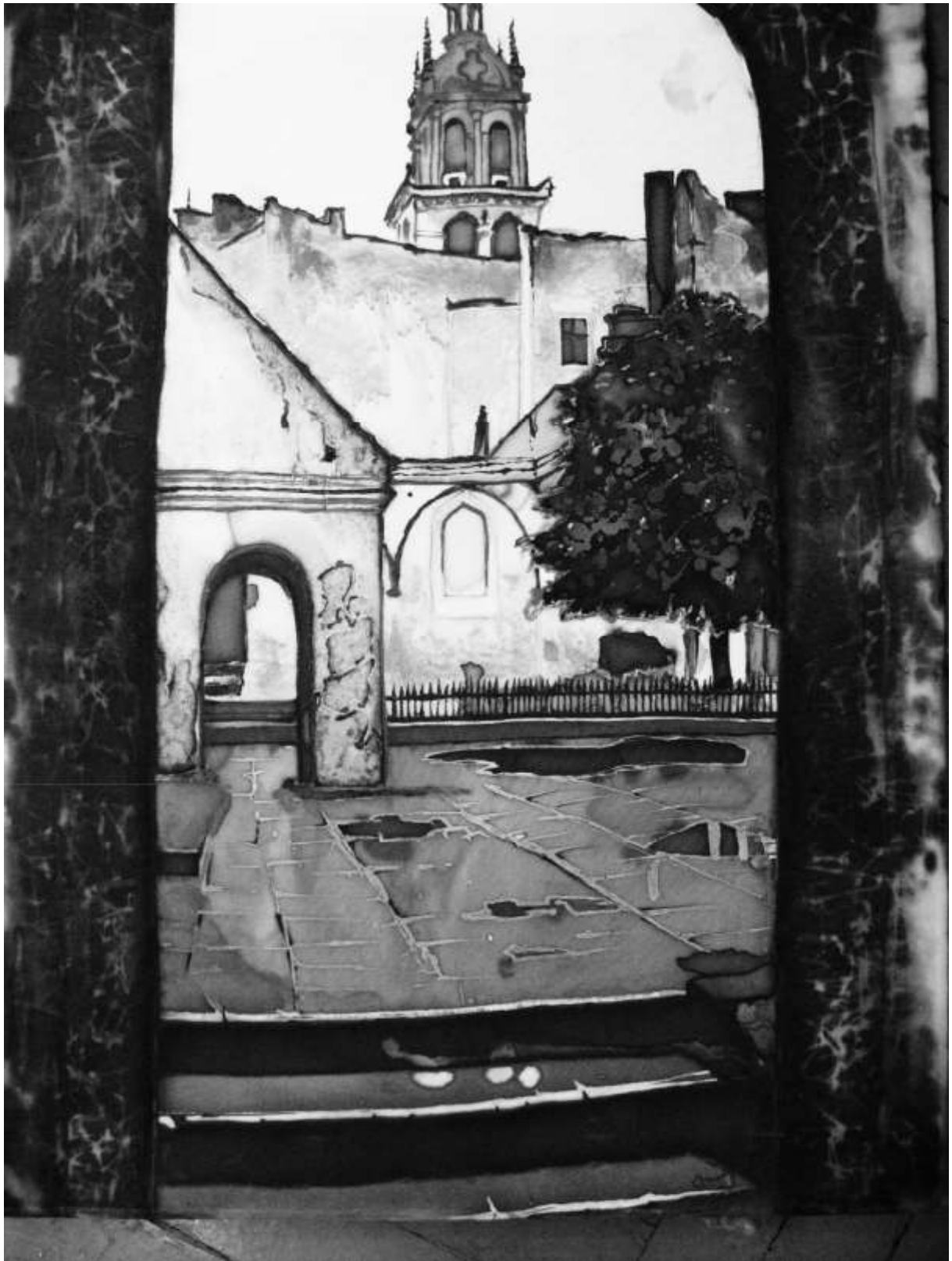

Ж

и

i

Навчально-методичне видання

РОЗПИС ТКАНИНИ

Методичні вказівки
до виконання практичних робіт
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Укладачі: ШЕВЧЕНКО Лідія Іванівна,
КОЛОМІЄЦЬ Юрій Дмитрович,
КРАВЧУК Оксана Анатоліївна

Комп'ютерне верстання *А. П. Селівестрової*

Підписано до друку 18.09. 2024. Формат 60 × 84 ¹/₁₆.
Ум. друк. арк. 3,25. Обл.-вид. арк. 3,5.
Електронний документ. Вид. № 145/III-24

Видавець і виготовлювач:

Київський національний університет будівництва і архітектури
проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002